

Vergaderjaar 2013–2014

31 757

Stedenbeleid vanaf 2010

Nr. 53

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 26 juni 2014

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brief van 14 april 2014 inzake de reactie op het «Project Grenskwartieren» van de werkgroep Krimp uit de gemeente Winterswijk (Kamerstuk 31 757, nr. 50).

De vragen, alsmede de daarop op 24 juni 2014 gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Berndsen-Jansen

Adjunct-griffier van de commissie,
Endert

I Vragen en opmerkingen

De leden van de **PvdA**-fractie hebben de kabinetsreactie op het «Project Grenskwartieren» met interesse gelezen. De leden betreuren dat het kabinet geen waardering heeft uitgesproken voor dit initiatief en heeft nagelaten aan te geven hoe dit initiatief bijvoorbeeld samen met bewoners aan de andere kant van de grens tot een Europees project gemaakt zou kunnen worden.

De leden willen graag duidelijkheid over de overeenkomsten en verschillen tussen het «Project Grenskwartieren» en de reeds bestaande programma's waar in de brief over wordt gesproken. De leden ontvangen hierop graag een uitgebreide toelichting. De leden horen ook graag een toelichting op de stand van zaken: zijn de initiatiefnemers van het «Project Grenskwartieren» reeds benaderd om te participeren in de bestaande programma's in het kader van Grensoverschrijdende Samenwerking (GROS)?

Voorts wordt in de brief gesproken over een aantal actiepunten die samen met de (regionale) buitenlandse overheden zijn opgesteld. Kunt u toelichten wat die actiepunten inhouden, welk effect beoogt wordt, wat de stand van zaken hieromtrent is en welk budget hiervoor is gereserveerd? De leden willen ook graag een motivatie horen waarom de regering zich alleen wenst bezig te houden met het wegnemen van knelpunten en belemmeringen die een nationaal karakter hebben. Bevolkingsdaling is bij uitstek een regionaal probleem met landelijke effecten. Maatwerk leveren op regionaal of zelfs lokaal niveau is daarbij belangrijk. De leden zijn van mening dat de landelijke overheid hierin op zijn minst een aanjagende en faciliterende rol dient te spelen, net zoals bij grootstedelijke problematiek het geval is. Graag een reactie hierop.

De leden van de **CDA**-fractie hebben met teleurstelling kennisgenomen van de reactie van de Minister van BZK op het «Project Grenskwartieren». Het betreft een initiatief opgesteld door de werkgroep Krimp uit de gemeente Winterswijk om knelpunten in het grensgebied met Duitsland weg te nemen. De leden van de CDA-fractie lezen dat het kabinet het belangrijk vindt om knelpunten aan de grens aan te pakken. Zij lezen over het coördineren, het opstellen van actiepunten en het contact onderhouden met betrokken departementen, grensprovincies, EU-regio's, buurlanden en het Secretariaat-Generaal van de Benelux.

De Minister herkent en onderkent de punten die in het «Project Grenskwartieren» naar voren worden gebracht. Veel grensoverschrijdende samenwerking vindt plaats op lokaal en regionaal niveau. Deze initiatieven dragen substantieel bij aan het wegnemen van praktische belemmeringen in de regio en het onderhouden van de onmisbare goede nabuurschap.

Deze leden constateren dat het idee Grenskwartieren in feite voortgekomen is uit de nota Burgerschap in krimpregio's, die geschreven is in opdracht van het Ministerie van BZK zelf. Onderkent de Minister de impuls die uitgaat van burgerinitiatieven? Ziet de Minister de relatie tussen Grenskwartieren en mogelijke maatregelen voor krimpgebieden?

De leden constateren dat het initiatief inmiddels besproken is met onder andere de regio en de Euregio, die initiatieven van onderop toejuichen. Grenskwartieren is naar het oordeel van deze leden zo'n voorbeeld van onderop. De bevolking aan weerszijden van de grens kan veel zelf oplossen, als de juiste gereedschappen beschikbaar zijn.

De leden vragen de Minister aan te geven welke mogelijkheden het Ministerie van BZK heeft om het «Project Grenskwartieren» juist in de startfase niet alleen met warme woorden, maar ook metterdaad te steunen. Hoe vult de Minister van BZK zijn coördinerende taak op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking in? Deze leden hopen

van harte dat hij dat niet alleen in abstracte termen doet, maar ook in concrete investeringen in burgerinitiatieven uit de grensstreek zelf.

II Antwoord van de Minister

Reactie op vragen en opmerkingen

Uit de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de PvdA en het CDA komt het beeld naar voren dat ik geen waardering zou hebben voor het «Project Grenskwartieren». Dat beeld wil ik wegnemen. Ik steun van harte dergelijke lokaal geïnitieerde initiatieven, omdat het signaleren van praktische belemmeringen uiteindelijk bijdraagt aan het wegnemen ervan. De betrokkenheid van de mensen uit de regio is doorgaans ook het grootst omdat de knelpunten ook veelal door hen ervaren worden. De ervaring leert dat ook andere organisaties, zoals de provincies en Euregio's, open staan voor goede initiatieven in hun regio's.

Zoals ik op 14 april 2014 al uw Kamer berichtte, wordt ingezet op het verankeren van initiatief en aandacht voor grensoverschrijdende samenwerking op regionaal niveau. Lokale (burger) initiatieven, zoals het «Project Grenskwartieren» kunnen het beste aansluiten op bestaande (regionale) programma's voor grensoverschrijdende samenwerking, zoals van de EUREGIO of de provincie Gelderland. Zo heeft de EUREGIO verschillende programma's die o.a. gericht zijn op de regio Achterhoek en het gebied direct over de grens in Duitsland om grensgerelateerde barrières weg te nemen. De provincie Gelderland zet zich in voor grensoverschrijdende samenwerking via o.a. regionaal overleg met de regio Achterhoek en diverse Duitse partners. Mijn Ministerie, de provincie en de EUREGIO wachten niet af, maar overleggen met elkaar over dit lokale initiatief en onderhouden ook contacten met de initiatiefnemer zelf. De initiatiefnemer is ook op de hoogte gesteld van de bestaande programma's.

De initiatiefnemer stelt voor een project op te zetten zodat langs de gehele Nederlands-Duitse grens burgerinitiatieven en knelpunten over grensoverschrijdende samenwerking geïnventariseerd kunnen worden. Daarbij wordt van het Ministerie van BZK een bijdrage gevraagd. Alhoewel ik de voortvarendheid en bevologenheid van de initiatiefnemer zeer waardeer, zal ik zijn project financieel niet ondersteunen. De voornaamste reden is dat er al diverse programma's bestaan waarin knelpunten in het kader van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Duitsland geïnventariseerd worden. Nog een organisatie die inventarisaties maakt, heeft wat mij betreft geen toegevoegde waarde. Dat staat los van het feit dat de initiatiefnemer natuurlijk wel knelpunten kan aandragen om in bestaande programma's in te brengen. Mijn Ministerie is bereid om met initiatiefnemers overleg te voeren, zodat geïnventariseerde knelpunten onder de aandacht van de verantwoordelijke overheidsorganen gebracht kunnen worden. Alle betrokken organisaties staan open voor goede ideeën van «onderop», maar het is goed om te beseffen dat «Grenskwartieren» slechts één van de vele initiatieven is die langs de grens door burgers of bedrijven wordt genomen.

De leden van de fractie van het CDA vragen hoe de Minister van BZK zijn coördinerende taak op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking invult en de leden van de PvdA vragen wat de genoemde actiepunten inhouden. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is, zoals onder andere vermeld in de laatste

voortgangsbrief over grensoverschrijdende samenwerking (GROS)¹, samen met de Minister van Buitenlandse Zaken, coördinerend op GROS. Die coördinatie houdt onder meer in dat medewerkers van mijn Ministerie instanties bij elkaar brengen om gesignaleerde knelpunten aan te pakken. Die instanties kunnen Ministeries zijn, maar bijvoorbeeld ook gemeenten, provincies, deelstaten of Euregio's. Zo heeft het Ministerie van BZK samen met het Ministerie van SZW in december 2013 een conferentie georganiseerd om met betrokken partijen de belemmeringen bij grensoverschrijdende arbeidsmarkt te bespreken. De conferentie had tot doel om samen met betrokkenen langs de Nederlandse grens, waaronder ook instanties uit Duitsland en België, te zoeken naar praktische oplossingen voor de belemmeringen die spelen in de grensregio's rondom grensarbeid. Daarnaast wordt vanuit mijn Ministerie periodiek met coördinatoren uit alle grensregio's overleg gevoerd over grensoverschrijdende samenwerking. Ook op hoog ambtelijk niveau vindt periodiek overleg plaats.

De Minister van Buitenlandse Zaken en ikzelf coördineren de grensoverschrijdende samenwerking (GROS) met Vlaanderen, Noordrijn-Westfalen en met Nedersaksen. Met deze regio's zijn lijsten opgesteld over verschillende thema's, zoals grensoverschrijdende arbeid, openbaar vervoer, erkenning van diploma's etc. Binnen deze thema's zijn concrete actiepunten geformuleerd die binnen een periode van 2 á 2½ jaar tot concrete resultaten moeten leiden. De actielijsten zijn gepubliceerd op de website van Europa decentraal: <http://www.europadecentraal.nl/services/publicaties/actiepunten-publicaties/>. In het najaar van 2014 zal in de volgende voortgangsrapportage over GROS uw Kamer over de stand van zaken van de actiepunten geïnformeerd worden.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat bevolkingsdaling bij uitstek een regionaal probleem is met landelijke effecten. Maatwerk leveren op regionaal of zelfs lokaal niveau is daarbij belangrijk. De leden zijn van mening dat de landelijke overheid hierin op zijn minst een aanjagende en faciliterende rol dient te spelen evenals dat bij de grootstedelijke problematiek het geval is en zij vragen hierop een reactie. De Minister voor Wonen en Rijksdienst is de coördinerend Minister voor het interbestuurlijk programma Bevolkingsdaling. De rol van het Rijk is hierbij gericht op een combinatie van stimulerende en faciliterende activiteiten, in lijn dus met de door de PvdA-fractie bepleite rol. Hierbij wordt voortgebouwd op de wijze waarop deze rol en interbestuurlijke rolverdeling is geschetst en ingevuld bij het Actieplan Bevolkingsdaling in 2009. Oog voor regionaal maatwerk is hiervan een belangrijk onderdeel. Bij de reactie op de «Initiatiefnota Regionale Verschillen» van het PvdA-Kamerlid De Vries zal hier nader op in worden gegaan. De aanpak van (liefst concrete) knelpunten in wet- en regelgeving is een onderdeel van de aanpak van het Rijk. Burgers en bedrijven in krimp- en anticiperingsgebieden kunnen deze knelpunten aanmelden bij het «Meldpunt knellende regelgeving», waarvoor een digitaal loket bestaat op de website «Van meer naar beter» (<http://www.vanmeernaarbeter.nl/meldpuntregelgeving>). Vanzelfsprekend kunnen hier ook knelpunten op het terrein van grensoverschrijdende samenwerking worden gemeld. Daarnaast is met steun van het Rijk een zevental atlanten Kansen Grensoverschrijdende Samenwerking uitgekomen waarin de desbetreffende grensregio's meer zicht krijgen op de mogelijkheden die grensoverschrijdende samenwerking op het terrein van onder meer de arbeidsmarkt biedt. Deze atlanten zijn onder meer bedoeld als stimulans voor bewoners- en bedrijfsinitiatieven om deze kansen in de praktijk te gaan benutten.

¹ Kamerstuk 32 851, nr. 3